

Επιμέλεια: Τ. Μιχαηλίδου

Δράσεις του Πανεπιστημίου Αθηνών για τους φοιτητές με αναπηρία

Προσβασιμότητα για όλους τους φοιτητές

Στο προηγούμενο τεύχος είχαν παρουσιαστεί συνοπτικά κάποιες από τις δράσεις του Πανεπιστημίου Αθηνών για τους φοιτητές με αναπηρία. Με απόφαση της Πανεπιστημιακής Συγκλήτου στις 23/2/2006 το Πρυτανικό Συμβούλιο έχει προβεί στη σύσταση της Επιτροπής Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία (ΦμεΑ). Μέλη της Επιτροπής είναι ο Αντιπρύτανης, Καθηγητής κ. **Ιωάννης Καράκωστας** (Πρόεδρος), ο Επίκουρος Καθηγητής κ. **Γεώργιος Κουρουπέτρογλου**, η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια κ. **Ζώνιου-Σιδέρη**, ο Διευθυντής της Πανεπιστημιακής Λέσχης κ. **Σωτήριος Ρίζος** και ο κ. **Δημήτριος Αντωνιάδης**, Αρχιτέκτονας από την Τεχνική Υπηρεσία. Στο παρόν τεύχος θα παρουσιαστούν κάποια αναλυτικότερα στοιχεία που αφορούν στους στόχους, στις μέχρι τώρα ενέργειες, στο έργο αλλά και στις ανάγκες της Μονάδας Προβασιμότητας ΦμεΑ.

Πρώτος στόχος της Επιτροπής είναι μία πλήρης επίσημη καταγραφή. Στις γραμματείες κάθε εξάμηνη με τη δήλωση των μαθημάτων πρέπει να δηλώνεται ο άτομο με αναπηρία την αναπηρία του και την παρούσα κατάσταση του, π.χ. αν η αναπηρία του έγινε πιο βαριά. Στόχος είναι η καταγραφή των παραμευουσών ικανοτήτων του στόχου και κυρίως οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει κατά τη φοίτηση του. Η δήλωση είναι προαιρετική, όμως ιδιαίτερα σημαντική ώστε να γνωρίζει το Πανεπιστήμιο τις ανάγκες των φοιτητών. Κάτι τέτοιο θα λύσει το πρόβλημα της ενημέρωσης. Σύμφωνα με την περούνη πρόχειρη καταγραφή ή αναπηρία ήταν περίπου εξακόσιοι ενώ υπολογίζονται σε 1500. Οι επίσημες όμως καταγραφές δεν ξεπερνούν τις 20. Η δυσκολία υπολογισμού έγκειται στο γενούς ότι υπάρχουν τρεις κατηγορίες φοιτητών με αναπηρία. Στην πρώτη ανήκουν εκείνοι που εισηχθησαν στο κάθε Τμήμα με το 3% και είναι καταγεγραμμένοι σε

εχωριστούς καταλόγους. Υπάρχουν όμως φοιτητές με αναπηρία που έδωσαν άλλου είδους ειδικές εξετάσεις, π.χ. προφορικές, και είναι καταγεγραμμένοι στους κανονικούς καταλόγους των εισαχθέντων. Τέλος, υπάρχουν και άτομα που δεν ήταν ανάρποιροι κατά την εισαγωγή τους αλλά κατά τη διάρκεια την σπουδών τους απέκτησαν μία αναπηρία. Η Μονάδα Προσβασιμότητας ΦμεΑ δίνει ιδιαίτερη σημασία στο να ασχοληθεί με τον κάθε φοιτητή έχωριστά παρέχοντας τους κατάλληλα μέσα και υποστήριξη προσαρμοσμένη στις ανάγκες του καθενάς. Από φέτος ορίστηκε ένα άτομο από τη γραμματεία του κάθε τμήματος, όπου ονόμαστα στις αρμοδιότητες του θα είναι να εξυπηρετεί και να ενημερώνει τους φοιτητές με αναπηρία και να ενημερώνει αντίστοιχα τη Μονάδα Προσβασιμότητας. Ο εντεταλμένος υπάλληλος θα αναλαμβάνει επίσης τη συμπλήρωση της τετρασέλιδης δήλωσης μέσω τηλεφώνου, e-mail και fax εκ μέρους του φοιτητή με ειδικές ανάγκες που αυδινούνται να συμπληρώσει μόνος του. Με αυτό τον τρόπο δεν δεσμεύεται γραφειοκρατικά ο φοιτητής. Έτσι η μονάδα θα συντονίζει όλες τις δράσεις μέσω των γραμματεών.

Έχει επίσης προγραμματιστεί η διεξαγωγή σεμιναρίων, για την ενημέρωση όλων των υπηρεσιών του Πανεπιστημίου και κυρίως αυτών που έχουνται σε επαφή με τους φοιτητές, για τις δραστηριότητες της Μονάδας. Η υποστήριξη των φοιτητών με

αναπηρίες παρέχεται σε τέσσερα επιπέδα. Στον τομέα της ψυχολογικής υποστήριξης η βοήθεια παρέχεται από το Εργαστήριο Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής από την Καθηγήτρια κακαλαντζή-αζή. Το θέμα της προσβασιμότητας στο δομημένο χώρο περιλαμβάνει τρεις τομείς δράσης. Καταρχάς όλα τα νέα κτήρια οφείλουν να περιλαμβάνουν στις προδιαγραφές τους να είναι πλήρως προσβασιμά. Επίσης σε όλα τα υπάρχοντα κτήρια έχουν ήδη γίνει και συνεχίζονται παρεμβάσεις, όπως για παράδειγμα η προσθήκη ειδικών ασανσέρ, με στόχο να μπορεί ο φοιτητής με αναπηρία να πλογύθηκε κατά μήκος κάθε κτηρίου του Πανεπιστημίου. Συγκεκριμένα στο κέντρο έχουν ήδη τοποθετηθεί με μέριμνα του Πανεπιστημίου σημαντότερες με πρηγκιπική σήμανση και τηλεοντρόλ κάθε πεζόδρομο, ενέργειες οι οποίες θα επεκταθούν ώστε να καλύπτουν όλη την περιοχή των κτηρίων. Άλλα χαρακτηριστικά που κάνουν ένα κτήριο «προσβάσιμο» είναι για παράδειγμα να έχει χαρμόλι ψύκτη, χαμηλό καρτστόλεφάρων, ειδικά διαμορφωμένες τουαλέτες κ.τ.λ. Το επόμενο μέλημα της Μονάδας Προσβασιμότητας ΦμεΑ είναι να εκπαιδεύσει κατάλληλα τόσο τους διδάσκοντες όσο και τους διδασκόμενους ώστε να γνωρίζουν τις ενέργειες που θα πρέπει να ακολουθήσουν σε κάθε ειδική περίπτωση. Ένα παράδειγμα είναι να είναι ενημερωμένος ο καθηγητής για το πώς να εξετάσει ή ποια μέθοδο να ακολουθήσει κατά τη διδασκαλία όταν απένταντι του έχει φοιτητή με κάποιου είδους αναπηρία. Έτσι όλοι οι καθηγητές θα γνωρίζουν πώς να αντιμετωπίσουν την κάθε έχωριστη περίπτωση. Αφορά επίσης και τους φοιτητές στο πώς θα γράψουν εξετάσεις κ.τ.λ. Ιδιαίτερα σημαντική όμως είναι και η Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα που αφορά στην αξιοποίηση της τεχνολογίας και της πληροφορικής ώστε να διευκολύνει η ακαδημαϊκή ζωή των φοιτητών με αναπηρία. Το Τμήμα Πληροφορικής ασχολείται ερευνητικά με αυτό το θέμα και έχουν δοθεί σε αρκετές περιπτώσεις λύσεις σε φοιτητές με αναπηρία. Η πρώτη μέριμνα είναι να αξιολογηθούν οι παραμευουσές ικανότητες του φοιτητή και εφαρμόζονται συγκεκριμένα τεστ με βάση διεθνή πρωτόκολλα ώστε να αποφασιστεί με αντικειμενικό τρόπο ποιες είναι οι κατάλληλες συσκευές πρόσβασης στον υπολογιστή και από εκεί και πέρα ο υπολογιστής έχει τη δυνατότητα να «διαβάσει» ή να «γράψει» ένα κείμενο αντί του ατόμου, να «δει» μέσα από ένα μικροσκόπιο κ.τ.λ. Η πληροφορική, όπως, μας ενημερώνει ο κ. Κουρουπέτρογλου, δινεί τέτοιες λύσεις όπως για παράδειγμα μπορεί να «διαβάσει» μέσω ειδικών συστημάτων δυνατά το οποιοδήποτε έντυπο, πράγμα που βοηθά ιδιαίτερα τους εντυποανάπτυρους, δηλαδή άτομα που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην ανάγνωση ή στην πρόσβαση σε ένα κείμενο πχ. τυφλοί, παράλυτοι, δυσλεκτικοί κ.τ.λ. Πρέπει να τονιστεί ότι μετά την καταγραφή των έχωριστων αναγκών κάθε ατόμου γίνεται ειδική παραγγελία του εξοπλισμού και ακολουθεί η εκπαίδευση του ατόμου ώστε να μάθει να χρησιμοποιεί τον εξοπλισμό του. Στην Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα εντάσσεται και η μετατροπή του περιεχομένου των βιβλίων αλλά και όλων των βοηθητικών υλικών στα οποία πρέπει να έχει πρόσβαση ο κάθε φοιτητής σε μορφή προσβάσιμη. Περιλαμβάνεται δηλαδή και η μετατροπή του περιεχομένου εγκυλοπαιδειών, της βιβλιογραφίας αλλά και του περιεχομένου του διαδικτύου.

Δράσεις του Ε.Κ.Π.Α. για τους φοιτητές με αναπηρία Του Αντιπρύτανη κ. Ιωάννη Κ. Καράκωστα

Το Πανεπιστήμιο μας παραμένει συνεπές στο όραμα του για βελτίωση της ποιότητας σπουδών των φοιτητών με αναπηρίες. Η αρμόδια Επιτροπή, που ορίσθηκε από τον Πρυτανικό Συμβούλιο, βρίσκεται σε διαρκή επικοινωνία με την νεοσυσταθείσα Μονάδα Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας, ώστε να καταστεί εφικτός ο σκοπός της Μονάδας, δηλαδή η οινοδήποτε τρόπο διευκόλυνση των φμεΑ.

Στο πλαίσιο αυτών των προσποθειών του το Πανεπιστήμιο μας διοργανώνει ένα πρόγραμμα με θέμα «Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία», η οποία θα πραγματοποιηθεί την Τρίτη 18 Δεκεμβρίου 2007 και ωρα 11.00 στο Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος». Στην εκδήλωση αυτή θα προσκληθούν κρατικοί φορείς και ειδήμονες για θέματα ΦμεΑ, καθώς επίσης και φοιτητές με ειδικές ανάγκες, προκειμένου να καταθέσουν την εμπειρία τους. Επίσης θα προσκληθούν για εξιδικευμένη ενημέρωση αναπληρωτές φμεΑ υπόληπτοι των Γραμματειών όλων των Πανεπιστημιακών Τμημάτων, προκειμένου να έχουν πιο εξειδικευμένη ενημέρωση και να μπορούν να συμβάλλουν κι αυτοί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην εξυπηρέτηση των ανωτέρω φοιτητών.

όμως από τις ατομικές προσαρμογές, η Μονάδα ασχολείται και με προσαρμογές στο περιβάλλον, που αφορούν γενικές ομάδες αναπηρών. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η προσαρμογή ενός τμήματος της βιβλιοθήκης, ως χώρου εργασίας για τους φοιτητές με ειδικές ανάγκες. Το παραπάνω έχει εφαρμοστεί μέχρι τώρα σε εξι βιβλιοθήκες που έχουν εξοπλιστεί με σταθμούς εργασίας για φοιτητές με τυφλότητα, μειωμένη όραση και κινητικές αναπηρίες στα δάνεια ή στην άκρα. Οι υπόλληπτοι των βιβλιοθηκών παρακολούθησαν ειδικά σεμινάρια ώστε να είναι πλήρως ενημερωμένοι για το θέμα.

Ιδιαίτερα σημαντική όμως είναι και η Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα που αφορά στην αξιοποίηση της τεχνολογίας και της πληροφορικής ώστε να διευκολυνθεί η ακαδημαϊκή ζωή των φοιτητών με αναπηρία. Επίσης είναι ιδιαίτερα σημαντική η προσβασιμότητα στο περιεχόμενο των ιστοσελίδων κάθε τμήματος ή ακόμα στις προσωπικές ιστοσελίδες του κάθε καθηγητή. Μία άλλη ενέργεια λοιπόν της Μονάδας είναι ο έλεγχος στις υπάρχουσες ιστοσελίδες και να δώσει οδηγίες για το πώς πρέπει να κατασκευάζονται από εδώ και πέρα. Ιδιαίτερα δύσκολη είναι η μετατροπή των μαθηματικών και των επιστημονικών συμβόλων σε απτική και ακουστική μορφή. Για το θέμα αυτό έχει γίνει, μετά από πρόταση του Πανεπιστημίου μας στο Υπουργείο Παιδείας, δεκτή η υιοθέτηση του κώδικα Nemeth, που είναι ένα σύστημα συμβόλων Braille που απευθύνεται στους τυφλούς για την εκμάθηση της ανάγνωσης και της γραφής των μαθηματικών. Ταυτόχρονα είμαστε η τρίτη χώρα στον κόσμο που «έβαλε» την ελληνική γλώσσα στο Math Player, ένα σύστημα που επιτρέπει στο χρήστη να ακούει τα μαθηματικά. Τέλος, αυτό που πρέπει να τονιστεί είναι η ισημερία της ανακύλωσης δύον αυτού του εξοπλισμού. Με τον όρο αυτό εννοούμε τη μεταβίβαση μιας συσκευής ή των προσβάσιμων βιβλίων που το άτομο για οποιοδήποτε λόγο δεν χρειάζεται πια, σε ένα άλλο άτομο που το έχει ανάγκη. Η δράση αυτή μπορεί να έναι οριζόντια, δηλαδή ο εξοπλισμός να μεταβιβαστεί σε φοιτητή από κάποιο άλλο Πανεπιστήμιο και αντιστοίχως να δοθεί σε κάποιον φοιτητή του Πανεπιστημίου Αθηνών εξοπλισμός που καλύπτει τις ανάγκες του από κάποιο άλλο πανεπιστημιακό ίδρυμα της χώρας.

Μέσα στα άμεσα μελλοντικά σχέδια της Μονάδας Προσβασιμότητας είναι η ενίσχυση της από εθελοντές φοιτητές. Κάτι τέτοιο απαιτεί οργανωμένη ενημέρωση και κάποιου είδους εκπαίδευση ώστε να μπορούν οι φοιτητές να παρέχουν την κατάλληλη υποστήριξη και βοήθεια στους συμφοιτητές τους με αναπηρία. Τα παραπάνω αποτελούν μόνο ένα μέρος από το έργο της Μονάδας Προσβασιμότητας ΦμεΑ. Ήδη σε προγούμενο τεύχος έχει γίνει λόγος για το ειδικό όχημα μεταφοράς των φοιτητών με αναπηρία από και προς το Πανεπιστήμιο. Γίνεται φανερή όμως η ανάγκη για αλληλοστήριξη και ενδιαφέρον από μέρους όλων, πράγμα που θα βοηθήσει το έργο της Μονάδας και θα βελτιώσει την ακαδημαϊκή ζωή των φοιτητών με αναπηρία προσφέροντας τους ίσα δικαιώματα και ευκαιρίες με δόλους τους φοιτητές του Πανεπιστημίου μας.

Περισσότερες πληροφορίες: Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία (ΦμεΑ) <http://access.uoa.gr/> ή στο 210-7275183

